

โพลล์กสิกรไทยระบุคนไทยเสียเงินซื้อบุหรี่ 57,380 ล้านบาท

“ทีมสุขภาพร่วมใจ ขจัดภัยบุหรี่” (Health Professionals and Tobacco Control) คือคำขวัญสำหรับวันงดสูบบุหรี่โลก 31 พฤษภาคม 2548 รวมทั้งได้มีการร่าง **“Code of Practice on Tobacco for Health Professionals Organization”** ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรด้านสุขภาพ ได้แก่ แพทย์ เภสัชกร ทันตแพทย์ พยาบาล รวมถึงนักสาธารณสุขเข้ามามีบทบาทช่วยให้คนเลิกสูบบุหรี่ สำหรับในประเทศไทยทางกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทั้งก่อนและหลังวันงดสูบบุหรี่โลก โดยเน้นกิจกรรมให้สอดคล้องกับคำขวัญขององค์การอนามัยโลก ซึ่งในปีนีทางมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่มีการมอบ **“ลีลาวดีแทนกำลังใจเพื่อวันใหม่ไร้บุหรี่”** ทั้งนี้เพื่อเป็นกำลังใจให้คนไทยเลิกสูบบุหรี่

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคนไทย...ค่าใช้จ่ายรวม 57,380 ล้านบาท

ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าในปี 2547 ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั่วประเทศที่มีประมาณ 49.4 ล้านคน เป็นผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ 38.1 ล้านคน และเป็นผู้ที่สูบบุหรี่ 11.3 ล้านคนหรือร้อยละ 23.0 โดยในจำนวนผู้ที่สูบบุหรี่แยกเป็นผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ 9.6 ล้านคน หรือร้อยละ 19.5 และผู้ที่สูบนานๆครั้ง(สูบไม่สม่ำเสมอ) 1.7 ล้านคนหรือร้อยละ 3.5

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรที่สูบบุหรี่เป็นประจำแยกภูมิภาคพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนประชากรที่สูบบุหรี่เป็นประจำมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพฯ ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่สำหรับผู้สูบบุหรี่เป็นประจำแยกรายภาค

ภาค	จำนวน (ล้านคน)	ประเภทบุหรี่ที่สูบ(ร้อยละ)				จำนวน การสูบบุหรี่ (มวน/วัน/คน)	ค่าใช้จ่าย (บาท/วัน/คน)
		ผลิตใน ประเทศ	ต่างประ เทศ	มวนเอง	อื่นๆ		
กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	0.86	90.8	6.2	2.6	0.4	8.2	35.6
ภาคกลาง	2.00	65.2	0.6	33.5	0.7	8.6	17.6
ภาคเหนือ	1.90	34.8	2.4	52.0	10.8	7.4	9.5
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	3.51	27.8	0.1	71.7	0.4	7.2	9.0
ภาคใต้	1.36	54.2	0.5	44.7	0.6	9.1	18.7
รวม	9.63	46.2	1.3	50.0	2.5	7.9	14.6

ที่มา : รายงานสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร ปี 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ: อื่นๆ หมายถึงซิการ์ ไรป์ บุหรี่พม่า

เมื่อพิจารณาประเภทบุหรี่ที่สูบพบว่าผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่สูบบุหรี่มวนเอง รองลงมาสูบบุหรี่ที่ผลิตในประเทศ(ร้อยละ 46.2) ซึ่งหากพิจารณาแยกรายภาคพบว่าผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำในกรุงเทพฯ มีสัดส่วนการสูบบุหรี่ที่ผลิตในประเทศมากที่สุด อีกทั้งผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำในกรุงเทพฯ นั้นยังนิยมสูบบุหรี่ต่างประเทศมากที่สุดด้วย ส่วนบุหรี่ปมวนเองนั้นเป็นที่นิยมอย่างมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ นอกจากนี้ผู้สูบบุหรี่เป็นประจำในภาคเหนือนิยมสูบบุหรี่พม่าอีกด้วย

เมื่อพิจารณาจำนวนบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวันแล้วพบว่าผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำนั้นสูบบุหรี่เฉลี่ย 7.9 มวนต่อวันต่อคน และมีค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่เฉลี่ยวันละ 14.6 บาทต่อคน ซึ่งในภาคใต้มีจำนวนการสูบบุหรี่เฉลี่ยต่อวันมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่สูบบุหรี่ในกรุงเทพฯ มีค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่มากที่สุด

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด สำรวจ “พฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของคนไทย” จากกลุ่มตัวอย่าง 1,898 คน ในระหว่างวันที่ 1-16 พฤษภาคม 2548 โดยเป็นการสำรวจเชิงคุณภาพ กระจายกลุ่มตัวอย่างตามภาคโดยอาศัยสัดส่วนจากจำนวนประชากรในแต่ละภาคของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างแบ่งการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่คือ สูบเป็นประจำ สูบเป็นบางครั้ง เคยสูบแต่เลิกแล้ว ไม่เคยสูบแต่อยากลองสูบ และไม่เคยคิดจะสูบบุหรี่ รวมทั้งกระจายเพศและอายุของผู้ตอบแบบสอบถามด้วย เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า

ทั้งสองปัจจัยเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในการสำรวจพบว่าค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่สำหรับผู้สูบบุหรี่นานๆครั้งแยกรายภาคเป็นดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่สำหรับผู้สูบบุหรี่นาน ๆ ครั้งแยกรายภาค

ภาค	จำนวน* (ล้านคน)	จำนวนการสูบบุหรี่ (มวน/วัน/คน)	ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ (บาท/วัน/คน)
กรุงเทพฯและปริมณฑล	0.15	3.9	16.93
ภาคกลาง	0.41	5.1	10.44
ภาคเหนือ	0.39	5.0	6.42
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.51	5.8	7.25
ภาคใต้	0.27	5.7	11.71
รวม	1.73	4.7	8.69

ที่มา : โพลล์ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

*รายงานสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร ปี 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ดังนั้นเมื่อนำค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ของผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ และผู้ที่สูบบุหรี่นานๆครั้งมารวมกัน ซึ่งพบว่าทั่วประเทศมีค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ 57,380 ล้านบาท โดยเมื่อเปรียบเทียบแยกรายภาคแล้วพบว่า ภาคกลางมีค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่สูงที่สุด รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯและปริมณฑล ภาคใต้ และภาคเหนือตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่แยกรายภาค

ล้านบาท

ภาค	ผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ	ผู้ที่สูบบุหรี่นานๆครั้ง	รวมค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่
กรุงเทพฯและปริมณฑล	11,200	900	12,100
ภาคกลาง	12,800	1,600	14,400
ภาคเหนือ	6,600	900	7,500
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11,530	1,350	12,880
ภาคใต้	9,300	1,200	10,500
รวม	51,430	5,950	57,380

ที่มา : บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด

รณรงค์งดสูบบุหรี่...แยกกลุ่มตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ในการสำรวจศูนย์วิจัยกสิกรไทยแยกพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ไม่เคยคิดจะสูบบุหรี่ร้อยละ 46.4 สูบเป็นบางครั้งร้อยละ 18.4 สูบเป็นประจำร้อยละ 18.0 เคยสูบแต่เลิกแล้วร้อยละ 12.1 และไม่เคยสูบแต่อยากลองสูบบ้างร้อยละ 5.1 พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มนั้นน่าที่จะมีส่วนสำคัญต่อแนวทางการรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จากการสำรวจพบว่าโดยเฉลี่ยเริ่มสูบบุหรี่มาตั้งแต่อายุ 17 ปี และปัจจุบันสูบบุหรี่เฉลี่ย 8-9 มวนต่อวัน ประเด็นสำคัญที่พบสำหรับกลุ่มที่สูบบุหรี่ คือ

- ปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากสูบบุหรี่ จากการสำรวจพบว่าปัจจัย 5 อันดับแรกที่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากบุหรี่ คือ ความเครียด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเที่ยวกลางคืน อารมณ์โมโห/หงุดหงิด และการเล่นการพนัน

- เมื่อมีการรณรงค์เพื่องดการสูบบุหรี่นั้นกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 48.5 สูบบุหรี่น้อยลง แสดงว่าการรณรงค์นั้นประสบความสำเร็จพอสมควร นอกจากนี้ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 65.3 เคยพยายามที่จะเลิกสูบบุหรี่ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 34.7 ที่ไม่เคยพยายามจะเลิกบุหรี่นั้นเกือบครึ่งหนึ่งไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นอย่างไร และคาดว่าจะเลิกสูบบุหรี่ไม่ได้ ดังนั้นถ้าการรณรงค์เพื่องดการสูบบุหรี่เจาะกลุ่มเป้าหมายนี้เพื่อประชาสัมพันธ์แนวทางการงดการสูบบุหรี่อย่างได้ผล คาดว่าจะทำให้มีจำนวนผู้ที่ประสบความสำเร็จในการงดสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น

- เมื่อมีการรณรงค์งดสูบบุหรี่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนนั้นมีการสูบบุหรี่น้อยลงอย่างมาก กล่าวคือ ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ที่เป็นเด็กและเยาวชน(อายุต่ำกว่า 19 ปี) จากการสำรวจพบว่ากลุ่ม

ตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 13 ปี มีการสูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 12.5 และสูบบุหรี่เป็นบางครั้งร้อยละ 6.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 13-19 ปี มีการสูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 17.9 และสูบบุหรี่เป็นบางครั้งร้อยละ 13.4 เมื่อมีการรณรงค์งดสูบบุหรี่นั้นทำให้กลุ่มตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 13 ปีระบุว่าสูบบุหรี่ลดลงร้อยละ 71.4 ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13-19 ปีระบุว่าสูบบุหรี่ลดลงร้อยละ 62.5 จึงพอจะสรุปได้ว่าโครงการรณรงค์งดสูบบุหรี่นั้นประสบความสำเร็จอย่างมากในกลุ่มเด็กและเยาวชน

- ผลการสูบบุหรี่ทำให้กลุ่มตัวอย่างนี้ร้อยละ 25.4 มีปัญหาเจ็บป่วยหรือต้องไปพบแพทย์ โดยอาการส่วนใหญ่คือ การไอเรื้อรัง ซึ่งค่าใช้จ่ายในการรักษานั้นมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาการ แต่ก็นับว่าเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับผู้สูบบุหรี่อีกด้านหนึ่ง

- การขึ้นราคาบุหรี่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในการสำรวจพบว่าการขึ้นราคาบุหรี่ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 36.9 โดยมีการสูบบุหรี่น้อยลงถึงร้อยละ 73.5 และเลิกสูบบุหรี่ไปเลยร้อยละ 26.5 ประเด็นที่น่าสนใจคือ การขึ้นราคาของบุหรี่ส่งผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูบบุหรี่ที่อายุต่ำกว่า 13 ปี เนื่องจากกลุ่มนี้ร้อยละ 72.7 จะเลิกสูบบุหรี่ และร้อยละ 27.3 จะสูบบุหรี่น้อยลง

กลุ่มตัวอย่างที่เคยสูบบุหรี่แต่ปัจจุบันเลิกสูบแล้ว จากการสำรวจพบว่าโดยเฉลี่ยก่อนที่จะเลิกสูบบุหรี่มีการสูบบุหรี่โดยเฉลี่ย 14 ปี ซึ่งกลุ่มนี้ต้องใช้ความพยายามในการเลิกสูบบุหรี่โดยเฉลี่ยถึง 7 ครั้งจึงจะประสบความสำเร็จ และต้องใช้ระยะเวลาในการเลิกบุหรี่เฉลี่ย 4-5 ปี เท่ากับเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่นั้นต้องใช้ความพยายามอย่างมากที่จะเลิกสูบบุหรี่ให้สำเร็จ จึงน่าจะเป็นตัวอย่างสำหรับผู้ที่ต้องการจะเลิกสูบบุหรี่แต่ยังไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ให้มีความพยายามต่อไปจนกระทั่งประสบความสำเร็จ โดยจากการสำรวจพบว่าปัจจัยที่ทำให้เลิกบุหรี่ได้สำเร็จ 3 อันดับแรก คือ ตั้งใจเลิกเอง มีปัญหาเรื่องสุขภาพ และครอบครัวขอร้อง

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ สิ่งที่น่าสนใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งน่าจะเป็นประเด็นสำคัญที่จะใช้ได้ผลในการรณรงค์งดสูบบุหรี่ คือ สาเหตุของการไม่สูบบุหรี่ จากการสำรวจพบว่าสาเหตุที่ไม่สูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ 5 อันดับแรกคือ ไม่ชอบร้อยละ 31.6 เห็นบทเรียนที่เป็นอันตรายของบุหรี่ร้อยละ 18.1 บุหรี่เป็นยาเสพติดร้อยละ 14.0 สิ้นเปลืองร้อยละ 12.2 และกลัวคนใกล้ชิดรังเกียจร้อยละ 10.3

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่แต่อยากลอง จากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่นี้ร้อยละ 80.7 คาดว่าในอนาคตจะไม่สูบบุหรี่อย่างแน่นอน ร้อยละ 8.8 อาจจะลองสูบบ้าง ร้อยละ 7.6 ยังไม่แน่ใจ และ

ร้อยละ 2.8 คิดว่าจะสูบบุหรี่ ซึ่งเท่ากับว่าอย่างน้อยในอนาคตจะมีผู้ที่จะเป็นผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11.6 ซึ่งโดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าอาจจะลองสูบบุหรี่ในอนาคตนั้นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรณรงค์ไม่ให้เกิดกลุ่มผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 13 ปีที่ไม่เคยสูบบุหรี่ แต่ก็ระบุว่าอยากลองสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 24.9 ซึ่งนับว่าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอายุอื่นๆ

การรณรงค์งดสูบบุหรี่...เร่งขจัดปัจจัยหนุน

องค์การอนามัยโลกสำรวจพบว่าปัจจุบันมีผู้สูบบุหรี่ทั่วโลกประมาณ 1,100 ล้านคน และประมาณการว่าครึ่งหนึ่งของผู้สูบบุหรี่หรือ 550 ล้านคนจะเสียชีวิตด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ โดยครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ที่เสียชีวิตด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่นี้จะเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ซึ่งเร็วกว่าคนทั่วไปประมาณ 20 ปี ดังนั้นเพื่อช่วยกันลดความสูญเสียจากการสูบบุหรี่ องค์การอนามัยโลกมีการรณรงค์งดสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง สำหรับในประเทศไทยจากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2547 พบว่ามีผู้สูบบุหรี่เป็นประจำ 9.6 ล้านคน และผู้ที่สูบบุหรี่นานๆครั้ง 1.7 ล้านคน อย่างไรก็ตามการสำรวจยังพบว่ามีผู้ที่สามารถเลิกบุหรี่ได้ปีละ 200,000 คน ดังนั้นจึงมีการรณรงค์งดสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ ส่วนผู้ที่ยังไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ก็สูบน้อยลง และป้องกันไม่ให้เกิดกลุ่มผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่

จากมาตรการรณรงค์งดสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องในประเทศไทย ทำให้ความตื่นตัวเรื่องพิษภัยของบุหรี่ของประเทศไทยสูงกว่าประเทศในแถบเอเชีย และเกือบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว สำหรับมาตรการที่เพิ่งจะนำมาใช้ในปีนี้เป็น การติดภาพเตือนภัยจากการสูบบุหรี่ โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่ 4 ของโลกที่มีภาพเตือนภัยบนซองบุหรี่ รองจากประเทศแคนาดา บราซิล และสิงคโปร์ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2548 โดยกรมควบคุมโรคเริ่มประชาสัมพันธ์ภาพและข้อความตัวอย่างตามสื่อต่างๆ แล้ว ภาพเตือนภัย 4 สีข้างซองบุหรี่มีทั้งหมด 6 ภาพ พร้อมคำบรรยาย ได้แก่ ควันบุหรี่ฆ่าคนได้ ควันบุหรี่ทำให้เกิดมะเร็งปอด ควันบุหรี่จะทำร้ายลูก สูบแล้วแก่เร็ว สูบแล้วจะมีกลิ่นปากและสูบแล้วถุงลมพองตาย ทั้งนี้หากผู้ผลิตหรือจำหน่ายบุหรี่ที่ไม่มีภาพ 4 สีจะถูกดำเนินคดีทันที โดยผู้ผลิตมีโทษปรับ 100,000 บาท ผู้จำหน่ายปรับ 20,000 บาท หลังจากนั้นจะมีการขยายการติดภาพในลักษณะดังกล่าวไปยังผลิตภัณฑ์ยาเส้นและซิการ์ภายในปีนี้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีผลกระทบต่อผู้สูบเช่นเดียวกับบุหรี่ พร้อมกันนี้ยังจะขยายไปในเรื่องของการจำกัดข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อผู้สูบอย่างคำว่า “ไลท์” หรือ “มาย” เพราะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าความแรงของสารในบุหรี่นั้นลดน้อยลง จากการสำรวจของ **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** ในประเด็นเกี่ยวกับการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเมื่อมีภาพและคำเตือนข้างซองบุหรี่ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ทั้งภาพและคำเตือนดังกล่าวไม่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เนื่องจากคิดว่าการสูบบุหรี่ไม่มีอันตรายถ้าไม่สูบบ่อยเกินไป และคิดว่าถ้าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพนั้นต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน อย่างไรก็ตามทั้งภาพและคำเตือนข้างซองบุหรือนั้นมีผลบ้างในแง่ของการเป็นข้อเตือนใจ ทำให้ไม่กล้าลองสูบบุหรี่ และอาจจะสร้างแรงกระตุ้นทำให้ผู้ที่สูบบุหรี่อยากเลิกสูบบุหรี่

ภาพและคำเตือนข้างซองบุหรืมีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ร้อยละ

	สูบบ่อยเป็นประจำ	สูบบ่อยบางครั้ง	เคยสูบบ่อยแต่เลิกแล้ว	ไม่เคยสูบบ่อยแต่อยากลอง	ไม่คิดจะสูบบ่อย	ความคิดเห็นโดยรวม
ไม่มีผล	34.8	22.6	29.7	38.7	32.0	30.6
ไม่คิดว่าจะมีอันตรายถ้าไม่สูบบ่อยเกินไป	13.4	11.3	7.7	16.1	10.8	11.1
กว่าจะเป็นต้องอาศัยเวลานาน	16.1	11.3	7.7	9.7	14.1	12.8
เป็นข้อเตือนใจ	17.0	20.3	19.8	19.4	15.2	17.3
มีผลทำให้ไม่กล้าลองสูบบุหรี่	2.7	6.0	6.6	-	4.0	4.4
สร้างแรงดันให้เห็นว่าผู้สูบบุหรี่น่ารังเกียจ	6.3	12.8	9.9	9.7	13.1	11.3
ทำให้คิดจะเลิกสูบบุหรี่	9.8	15.0	18.7	3.2	10.8	12.2
อื่นๆ	-	0.8	-	3.2	-	0.3

ที่มา : โพลล์ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

นอกจากมาตรการติดภาพและคำเตือนข้างซองบุหรืแล้ว มาตรการการขึ้นภาษีบุหรืเป็นช่องทางหนึ่งของการรณรงค์งดการสูบบุหรี่ ปัจจุบันกระทรวงการคลังจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรือยู่ที่ร้อยละ 75 จากเพดานภาษีที่ร้อยละ 80 ขณะนี้ทางกระทรวงการคลังกำลังพิจารณาเพื่อจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรืให้เต็มเพดานภาษี ซึ่งจะมีผลทำให้ราคาบุหรืปรับเพิ่มขึ้นประมาณของละ 7-10 บาท และในอนาคตจะขยายเพดาน

ภาษีบุหรี่ขึ้นไปอีก จากการสำรวจ **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** พบว่าการขึ้นราคาบุหรี่อื่นเป็นผลเนื่องจากการขึ้น ภาษีสรรพสามิตส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เป็นประจำอย่างมาก โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เป็นประจำจะสูบบุหรี่ลดลง

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกาสูบบุหรี่เนื่องจากการขึ้นราคาบุหรี่

	ร้อยละ	
	สูบเป็นประจำ	สูบเป็นบางครั้ง
ไม่เปลี่ยนแปลง ยังสูบเท่าเดิม โดย		
-ยังสูบยี่ห้อเดิม	62.3	69.6
-หันไปสูบบุหรี่ที่ราคาถูกลง	65.8	83.3
เปลี่ยนแปลง โดย		
-เลิกสูบบุหรี่	34.2	16.7
-สูบน้อยลง	37.7	30.4
	13.3	23.1
	86.7	76.9

ที่มา : โพลล์ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ส่วนมาตรการที่เน้นการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ทางกระทรวงสาธารณสุขเตรียมประกาศพื้นที่ปลอดบุหรี่ เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารและสถานที่สาธารณะ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจของ **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.3 ระบุว่ามาตรการดังกล่าวยังไม่ค่อยมีผลมากนัก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมไม่เพียงพอ ไม่เข้มงวด และบทลงโทษไม่หนัก กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 29.5 เห็นว่าผู้ที่สูบบุหรี่ยังคงสามารถปรับตัวได้ โดยยังสามารถหาที่สูบบุหรี่ได้ และที่เหลืออีกร้อยละ 17.1 เห็นว่ากฎหมายการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารและสถานที่สาธารณะมีผลอย่างมาก โดยจะทำให้การสูบบุหรี่ เป็นเรื่องที่ยากลำบากมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้สูบบุหรี่ลดลง หรือบางกลุ่มอาจเลิกสูบบุหรี่ไปเลย แต่ยังไม่มียกเลิก ตัวอย่างใดตระหนักว่าการออกกฎหมายดังกล่าวนี้เป็นการคุ้มครองผู้ที่ไม่สูบบุหรี่

ผลของกฎหมายการห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหาร/สถานที่สาธารณะต่อพฤติกรรมกาสูบบุหรี่

: ร้อยละ

	สูบเป็นประจำ	สูบเป็นบางครั้ง	เคยสูบแต่เลิกแล้ว	ไม่เคยสูบแต่อยากลอง	ไม่คิดจะสูบ	ความคิดเห็นโดยรวม
ไม่มีผล เนื่องจาก	43.4	49.4	46.2	63.6	59.1	53.3
-ไม่เข้มงวด	35.3	38.9	41.2	46.2	37.3	38.3
-เจ้าหน้าที่ควบคุมไม่เพียงพอ	44.1	36.1	29.4	15.4	30.4	32.5
-บทลงโทษไม่หนัก	20.6	25.0	29.4	38.5	32.4	29.1
ปรับตัวได้ โดย	40.8	32.9	23.1	31.8	25.8	29.5
-หาที่สูบบุหรี่ได้	75.9	48.1	100.0	40.0	51.8	59.5
-อมลูกอม/เคี้ยวหมากฝรั่ง	24.1	51.8	-	60.0	48.2	40.5
มีผลมาก โดย	15.8	17.7	30.8	4.5	15.1	17.1
-สูบบุหรี่น้อยลง	47.4	46.7	35.3	75.0	60.0	51.6
-เลิกสูบบุหรี่	15.8	13.3	23.5	-	31.4	22.0
-รู้สึกว่าการสูบบุหรี่น่ารังเกียจ	26.3	33.3	23.5	25.0	5.7	18.7
-ตระหนักถึงอันตรายของบุหรี่	10.5	6.7	17.6	-	2.9	7.7

ที่มา : โพลล์ศูนย์วิจัยกสิกรไทย

นอกจากความเห็นในเรื่องมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์งดสูบบุหรี่ของรัฐแล้ว จากการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย ยังพบว่าแนวทางการรณรงค์งดสูบบุหรี่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 5 อันดับแรก คือ การปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่เยาวชนในสถาบันการศึกษา ทำให้กฎหมายเขตปลอดบุหรี่มีผลบังคับเข้มงวดมากขึ้น รณรงค์ให้คนในครอบครัวเป็นตัวอย่างที่ดี เผยแพร่ผลเสียของการสูบบุหรี่ และกำหนดเขตปลอดบุหรี่เพิ่มขึ้น

สำหรับในอนาคตมาตรการที่รัฐบาลเตรียมดำเนินการเพื่อการรณรงค์งดสูบบุหรี่ คือ กรมสรรพสามิต ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลการจัดเก็บภาษีสินค้าอภายมุขและภาษีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสังคมหรือภาษีบาป(Sin Tax) จะมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อรณรงค์เด็กและเยาวชนลดละเลิกบุหรี่ ซึ่งมีเงินทุนประมาณ 60 ล้านบาท โดยที่กองทุนนี้ใช้ในการรณรงค์ให้เยาวชนลดการสูบบุหรี่ลง ส่วนมาตรการดูแลเยาวชนนั้นมีหลายมาตรการ เช่น การกำหนดพื้นที่ขายบุหรี่ การกำหนดอายุเยาวชนในการซื้อบุหรี่คือ 18 ปี เป็นต้น โดยตั้งเป้าหมายว่าจะลดการสูบบุหรี่ในกลุ่มเยาวชนลงประมาณร้อยละ 20-30 ต่อปี และภายในปี 2548 นี้คาดว่าจะ

เยาวชนจะเข้าใจถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ รวมถึงปลูกจิตสำนึกในการไม่สูบบุหรี่และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น ส่วนทางกระทรวงสาธารณสุข เตรียมผลักดันมาตรการบุหรี่เพิ่มเติม เช่น ห้ามมีการโฆษณาบุหรี่ที่จุดขายฝ่าฝืนปรับ 2 แสนบาท ขึ้นภาษีบุหรี่เป็นร้อยละ 80 การห้ามจำหน่ายบุหรี่แบ่งขาย การห้ามขายบุหรี่ในระยะ 500 เมตรจากสถานศึกษาและศาสนสถาน ห้ามบริษัทหรือผู้ประกอบการต่างๆ หรือเผยแพร่ข่าว เป็นต้น โดยเฉพาะในประเด็นการโฆษณา ณ จุดขายที่มีการตั้งแสดงผลิตภัณฑ์บุหรี่ถือได้ว่าเป็นการโฆษณาประเภทหนึ่งในการชักชวนสูบบุหรี่ ซึ่งในเรื่องนี้ที่ผ่านมาได้มีการหารือทั้งในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขและคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติที่ต่างเห็นพ้องกัน อย่างไรก็ตามการบังคับใช้มาตรการนี้จำเป็นต้องใช้เวลา เนื่องจากส่งผลกระทบต่อร้านค้าจำนวนมาก จึงต้องใช้เวลาเตรียมการประมาณ 5-6 เดือน โดยกำหนดให้วันที่ 24 กันยายน 2548 นี้ ซึ่งเป็นวันมหิดลให้เป็นวันดีเดย์

บทสรุป

ในวันที่ 31 พฤษภาคมของทุกปีถือว่าเป็นวันงดสูบบุหรี่โลก ซึ่งทั่วโลกมีการรณรงค์งดสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทางองค์การอนามัยโลกตระหนักถึงอันตรายและความสูญเสียที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสูบบุหรี่ สำหรับในประเทศไทยก็มีการรณรงค์งดสูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยเป้าหมายหลักของการรณรงค์คือ ลดจำนวนผู้ที่สูบบุหรี่ โดยการชักชวนให้ลดหรือเลิกสูบบุหรี่ ป้องกันไม่ให้ผู้สูบบุหรี่เพิ่มจำนวนขึ้น หรือไม่ให้มีกลุ่มผู้สูบบุหรี่หน้าใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งการคุ้มครองผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งในการรณรงค์ให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้นจะเน้นให้มีการผลักดันให้เป็นกฎหมายเพื่อให้มีบทลงโทษอย่างชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงโทษของการสูบบุหรี่อย่างชัดเจน เช่น การกำหนดให้พิมพ์ภาพและข้อความที่บอกถึงอันตรายของบุหรี่ไว้ที่ข้างซอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีมาตรการที่สร้างความยากลำบากให้กับผู้ที่สูบบุหรี่มากยิ่งขึ้น เช่น การขึ้นภาษีสรรพสามิตบุหรี่ซึ่งทำให้บุหรี่มีราคาแพงขึ้น การห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารและสถานที่สาธารณะ เป็นต้น รวมทั้งยังมีมาตรการต่างๆ ที่จะออกมาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การรณรงค์งดสูบบุหรี่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทำให้สามารถสรุปค่าใช้จ่ายของผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจํารวมทั้งประเทศเท่ากับ 51,430 ล้านบาท และทางบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัดสำรวจ “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคนไทย” ทำให้สรุปค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ของผู้ที่สูบบุหรี่นานๆ ครั้งรวมทั้งประเทศเท่ากับ 5,950 ล้านบาท ซึ่งทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายรวมของผู้ที่สูบบุหรี่ทั้งประเทศรวม 57,380 ล้านบาท โดยค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่จะแตกต่างกันในแต่ละภาค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ที่สูบบุหรี่และจำนวน

บุหรืที่สูบในแต่ละวัน นอกจากนี้ในการสำรวจยังมีการแยกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่เคยคิดจะสูบบุหรื กลุ่มที่สูบบุหรืเป็นบางครั้ง กลุ่มที่สูบเป็นประจำ เคยสูบแต่เลิกแล้ว และไม่เคยสูบแต่อยากลองสูบ ซึ่งพฤติกรรมของแต่ละกลุ่มตัวอย่างมีประโยชน์อย่างมากต่อแนวทางการรณรงค์เพื่องดการสูบบุหรืในระยะต่อไป

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ามาตรการรณรงค์ดสูบบุหรืนั้นยังได้ผลไม่เต็มที่นัก เนื่องจากมาตรการดังกล่าวยังไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูบบุหรือย่างชัดเจน ซึ่งความเห็นเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะให้หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องนำไปปรับแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการต่างๆ ซึ่งจะทำให้การรณรงค์ดสูบบุหรืประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น